

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРАВА, ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ**
кафедра кримінально-правових дисциплін, кафедра державно-правових дисциплін, кафедра
цивільного та господарського права

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА «ЗАХИСНИК»

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЕГІДА ЦЕНТР»

КРИВОРІЗЬКИЙ ЦЕНТР НАДАВАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

матеріали

V Всеукраїнської науково-практичної конференції

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ОКУПАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

**30 вересня 2021 року
м. Кривий Ріг
Україна**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах
окупації українських територій». ДонДУВС, 30 вересня 2022 р.*

**УДК [342.7 : 351.74.078] : 341.32 (477) (082)
Р 31**

Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах окупації українських територій: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 30 вересня 2022 року. Кривий Ріг: ДонДУВС, 2022. 321 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ (протокол № 3 від 31 жовтня 2022 року)

Публікується за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах окупації українських територій», що проводилася кафедрами кримінально-правових дисциплін, державно-правових дисциплін, цивільного та господарського права факультету підготовки фахівців права, правоохоронної діяльності, управління та економіки №2 у Криворізькому навчально-науковому інституті Донецького державного університету внутрішніх справ 30 вересня 2022 року (м. Кривий Ріг, вул. Степана Тільги, 21).

Видання спрямоване на наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, здобувачів вищої освіти всіх рівнів, в тому числі аспірантів (ад'юнктів), докторантів юридичного напрямку, працівників правоохоронних органів а також на осіб, зацікавлених в реалізації прав людини в діяльності правоохоронних органів.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

Редакційна колегія може не поділяти точку зору авторів.

За точність і достовірність наведених даних, відсутність у роботі плагіату, інформації, що ображає честь, гідність чи ділову репутацію, відомостей, що виправдовують фашизм, расизм, шовінізм, ксенофобію тощо несе відповідальність автор та його науковий керівник.

УДК [342.7 : 351.74.078] : 341.32 (477) (082)

Р 31

© ДонДУВС, 2022

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах окупації українських територій». ДонДУВС, 30 вересня 2022 р.

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	11
 СЕКЦІЯ 1. КОНСТИТУЦІЙНІ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	13
<i>Андріяшевський А.Г., Скляр Н.М. ОБМЕЖЕННЯ ОСОВОПОЛОЖНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	15
<i>Бакіцький А. А., Єрмоменко Я. С., Радченко О. І. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	16
<i>Варуниця Л.Д. МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЖЕРТВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ</i>	18
<i>Войціховський А.В. ЗАБОРОНА ТА ОБМЕЖЕННЯ ВИЗНАЧЕНИХ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ</i>	21
<i>Голобородько Л. В., Наточій А. Д. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ</i>	25
<i>Гранкіна В. ПРО ДЕЯКІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ</i>	27
<i>Дручек О. В. ДО ПИТАННЯ ПРО ІСТОРІЮ РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОКУПАЦІЇ</i>	30
<i>Івченко М.О., Войціховський А.В. ЗБРОЙНА АГРЕСІЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА</i>	34
<i>Капустянський В. Д., Логвиненко Є. С. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ</i>	38
<i>Каланча А. А., Гудзь Т. І. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ</i>	40
<i>Лаврієнко М. М., Домінюк І. А., Іваницький А. М. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ</i>	43

Гудзь Т. І., Головня А. І. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКО ВІЙНИ.....	160
Гутьєва М.В., Веселов М. Ю. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ І ПРОБЛЕМИ ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ...	164
Ищенко А. О., Веселов М. Ю. ПРОБЛЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ДЕРЖАВОЮ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ.....	166
Казанчук І.Д., Дрознік Д.Р. СУЧАСНИЙ СТАН ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКАМ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ПІД ЧАС ВВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ ВОЄННОГО СТАНУ.....	169
Калініна А. В. ОСОБА Й ІНФОРМАЦІЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	172
Кожем'яка Н.Є. ПРО БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	176
Коропатов О. М., Закалик Г. М.ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ ПОЛІЦІЇ ВІДНОСНО ДІТЕЙ З ПРОЯВАМИ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ЇХ БАТЬКІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ.....	182
Коршикова В. О., Мальцев В. В. ОБМЕЖЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	186
Кошанок С.В., Скляр Н.М. ДЕОКУПАЦІЯ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПОСТКОНФЛІКТНИХ СУСПІЛЬСТВ.....	190
Літвинович Ю. М., Дручек О.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	193
Маслов Б.С., Варуниц Л.Д. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	197
Маслянюк С. В., Веселов М. Ю. ПРАВОВА ВИЗНАЧЕНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ, ЯКА КЕРУЄ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ В УКРАЇНІ.....	202

початку війни знаходились під окупацією. Тож віримо у наших воїнів та чекаємо нашої щонайшвидшої перемоги. Слава Україні!

Література:

1. Окупанти депортували 2 мільйони українців – президент // Українська правда: сайт. 09.09.2022. URL: www.pravda.com.ua/news/2022/07/13/7357898/index.amp (дата звернення: 09.09.2022)
2. Право на свободу та особисту недоторканність // Експертний центр з прав людини: сайт. 09.09.2022. URL: www.ecpl.com.ua/activities/pravo-na-svobodu-ta-osobystu-nedotorkanist (дата звернення: 09.09.2022)
3. Конституція України – Розділ II // Сайт Президента України: сайт. 09.09.2022. URL: www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii (дата звернення: 09.09.2022)
4. Порушення прав людини з боку рф: в Україні створили міжурядову платформу // Укрінформ : сайт. 09.09.2022. URL: www.ukrinforma.ua/amp/rubric-politics/3425160-porusenna-prav-ludini-z-boku-rf-v-ukraini-stvorili-mizuradovu-platformu.html (Дата звернення: 09.09.2022)

Гудзь Т. І.

професор кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Головня А. І.

здобувачка 4 курсу факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКО ВІЙНИ

Широкомасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року призвело до руйнації мирного ритму життя в українському суспільстві. Під загрозою знищення опинились не лише сама людина, але й її права і свободи, закріплені в Конституції України. З метою відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 (далі – Указ) було введено воєнний стан. Цим же документом передбачена можливість обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина, закріплених у статтях 30–34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України.

Одним із прав, можливість обмеження якого визначено Указом глави держави, є право на повагу до особистого і сімейного життя, або як його ще

називають право на приватність. Це право закріплено у статті 32 Конституції України і передбачає, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. І хоча можливість обмеження права на приватність цілком відповідає положенням тих міжнародних актів у сфері прав людини, які є обов'язковими для виконання нашою державою, на жаль мають місце випадки його порушення.

У період воєнного стану в Україна суттєво збільшилась кількість фішинг атак, що спрямовані на збір персональних даних громадян України.

Фішинг або Фішинг (англ. phishing МФА: [ˈfɪʃɪŋ] від fishing – риболовля) – вид шахрайства, метою якого є виманювання в довірливих або неуважних користувачів мережі персональних даних клієнтів онлайн-аукціонів, сервісів із переказу або обміну валюти, інтернет-магазинів.

З боку росії, за даними працівників кіберполіції, подібні атаки здійснюються регулярно. За припущеннями, збір персональних даних відбувається для подальшого залякування та переслідування громадян. Серед особливо вразливих груп населення вимушені переселенці, громадяни України, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, військовослужбовці та їх родини, працівники правоохоронних органів тощо. Достовірно не відомо, з якою метою супротивник це робить, але очевидно, що нічого доброго від цього чекати не слід. Отож, слід бути максимально обачними.

Найстрашнішим у цьому виді атаки є те, що вона відноситься до різновиду соціальної інженерії. Це означає, що персональні дані ви надаєте зловмисникам добровільно, самі того не розуміючи. Як наслідок – відповідальність за фішинг законодавством України не передбачена, а от подальше несанкціоноване використання персональних даних, карається за ст. 182 Кримінального кодексу України:

Соціальна інженерія – це наука, що вивчає людську поведінку та фактори, які на неї впливають.

За порушення недоторканості приватного життя, а саме за незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про особу або незаконна зміна такої інформації винна особа притягується до кримінальної відповідальності.

Як же зловмисник заволодіє вашими даними, якщо ви самі того не бажаєте? Є безліч простих та невибагливих способів. Уявіть: на вашу електронну адресу надіслано лист з подібним змістом: «Ви стали переможником акції від ROZETKA. Сума бонусу складає 20 000 грн. Заповніть форму за посиланням: .....». На місці крапок ви побачите посилання, призначене для нібито підтвердження особистості. Але таким нехитрим способом зловмисник отримає будь-яку, цікавлячу його інформацію. Є цілі фішингові сайти, посилання на які також можна отримати в повідомленнях месенджера або тієї ж електронної пошти.

Щоб не потрапити в тенети кіберрозвідки, використовуйте прості дії та елементарний «етикет» під час роботи в Інтернет-мережі:

- перевіряйте справжність сайтів, які пропонують залишити на них особисті дані;
- не переходьте за посиланнями від невідомих відправників;
- перевірте справжність електронної адреси, з якої надійшов лист, якщо відправник представляється відомим брендом;
- не залишайте свої дані сумнівним інтернет-магазинам.

Як було зазначено, воєнний стан загалом вніс у наше життя чимало змін, серед яких і зміни у сфері захисту персональних даних. Незважаючи на це, утвердження і забезпечення прав і свобод людини та громадянина залишається обов'язком держави (ст. 3 Конституції України). Тож органи державної влади на усіх рівнях повинні діяти відповідно до вимог часу.

Так, у перші дні війни було ухвалено рішення про закриття доступу до усіх державних реєстрів, щоб не допустити витоку інформації, у тому числі й персональних даних, до ворога. Були відключені від мережі Реєстр *Державної реєстрації актів цивільного стану, Державний реєстр прав на нерухоме майно та Державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських організацій*. Крім того, не зважаючи на вимогу локалізації даних для державних органів, нині зберіглась можливість збереження таких даних у хмарних ресурсах інших держав.

У свою чергу, Верховною Радою України, наприклад, були внесені зміни до Кримінального процесуального кодексу, які направлені на захист персональних даних в умовах війни. Ці зміни включають у себе:

- розширення повноважень прокурорів, які відтепер мають право надавати дозвіл на проведення майже всіх слідчих дій. Відбулось це для спрощення проведення слідчих дій в умовах воєнного стану та пришвидшення розслідування (Закон України від 03 березня 2022 року № 2111);
- спрощення процедури огляду, обшуку, тимчасового вилучення, що означає право прокурора та слідчого шукати, виявляти та копіювати дані навіть за відсутності ухвали суду (Закон України від 15 березня 2022 року № 2137) тощо.

Ми вважаємо, що таке розширення повноважень прокурора і слідчого щодо виявлення та копіювання даних може нести в собі певну загрозу

персональним даним особи, адже закон фактично надає можливість цим посадовим особам діяти на власний розсуд, не встановлює об'єктивних критеріїв доступу до даних на пристроях, які не визначені в ухвалі суду. Водночас кожен громадянин, кожна людина, яка знаходиться під юрисдикцією України, має бути впевнена у тому, що будь-які слідчі дії будуть пропорційними та проводитимуться для законних і конкретних дій, що виключатиме порушення положень як Конституції України, так і законодавства у сфері захисту персональних даних.

Підсумовуючи слід зазначити, що в умовах російсько-української війни питання захисту персональних даних не залишилось поза увагою держави. Адже проблеми у цій сфері знайшли значно вагоміший відбиток у нашому житті, аніж за мирних часів. Попри всі труднощі, які спіткали нашу країну, держава вживає усі необхідні заходи щодо реалізації права на приватність, у тому числі й щодо забезпечення персональних даних на усіх етапах їх обробки. Водночас дотепер проблемними залишаються питання, пов'язані з наявністю ефективного механізму контролю за додержанням права на захист персональних даних, не вирішено питання щодо існування надмірних баз персональних даних тощо. Тож плакаємо надію, що після Перемоги ці проблеми будуть вирішені у найкоротший термін.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.) // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Фішинг // Вікіпедія: сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Фішинг>
3. Рекомендації щодо захисту персональних даних в умовах воєнного стану // Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: сайт. 01.06.2022. URL: https://ombudsman.gov.ua/news_details/rekomendaciyi-shchodo-zahistu-personalnih-danih-v-umovah-voennogo-stanu
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 № 2341-III (із змін.) // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Що таке фішинг і як від нього захиститися. URL: <https://www.fg.gov.ua/articles/50140-shcho-take-fishing-i-yak-vid-nogo-zahistitis.html>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 № 4651-VI (із змін.) // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

